

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/383/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7911202998
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Angelika Sopoligová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7911202998.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Angeliky Sopoligovej a sudkýň JUDr. Evy Feťkovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobkyne: J. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., J. P. XX/XX, zastúpená JUDr. Petrom Jonášom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Trebišove, M. R. Štefánika 2393/29 proti žalovaným: 1. I. D., nar. X.X.XXXX, 2. B. D., rod. Y., nar. X.X.XXXX, obaja bytom v B., J. XXX/XX, zastúpených JUDr. Evou Geleneky Hencovskou, advokátkou, so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach, Bajzova 2, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Trebišov č.k. 12C/40/2011-281 z 21.4.2015

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalobkyni proti žalovaným plnú náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví určil, že parcela č. XXX/X zastavaná plocha o výmere 19 m², zakreslená v geometrickom pláne I.. L. T., U., č. plánu XXC/XX/XXXX-X/XXXX zo dňa 30.12.2014, ktorý tvorí súčasť Znaleckého posudku č. X/XXXX tohto znalca zo dňa 15.11.2014 ako príloha č. XX, vytvorená z parcely registra C č. XXX/X zapísaná na LV č. XXX, kat. územie F., patrí do výlučného vlastníctva žalobkyne. Geometrický plán tvorí súčasť výroku tohto rozsudku. Žalovaní zaviazal nahradiť žalobkyni trovy konania v sume 1.639,32 eur na účet právneho zástupcu žalobkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva. Žalobkyňa svoju žalobu o určenie vlastníckeho práva odôvodňovala tým, že novovytvorená parcela č. XXX/X bola do roku 2005 v katastri nehnuteľností evidovaná ako časť parcely č. XXX, ktorá je zapísaná na LV č. XXX, kat. územie F., ale na základe chyby v geodetickom meraní v roku 1987 sa včlenila kartograficky aj v evidenčnom zápise vlastníctva do parcely č. XXX/X evidovanej na LV č. XXX, kat. územie F., ktorej ako vlastníci sú toho času vedení žalovaní. Žalovaní s podanou žalobou nesúhlasili z dôvodu, že parcelu č. XXX/X kúpili v roku 2007 od právneho predchodcu v terajších hraniciach ako aj vo výmere, ako je vedená v katastri nehnuteľností, pričom žalobkyňa ničím nepreukázala, aby v časti parcely č. XXX/X, o ktorej tvrdí, že je jej vlastníctvom, získala vlastnícke právo vydržaním alebo iným spôsobom.

3. Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 11Co/98/2013-174 z 19.11.2013 zrušil rozsudok Okresného súdu Trebišov č.k. 12C/40/2011-135 z 30.11.2015, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku, z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a nedostatočného zistenia skutočností rozhodujúcich pre skutkové zistenie titulom splnenia zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva žalobkyňou.

4. Po vrátení veci súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa je evidovaná ako výlučná vlastníčka nehnuteľností v katastrálnom území Vojčice, evidovaných na LV č. XXX ako parcela č. XXX o výmere 724 m² a parcely č. XXX/X o výmere 636 m², ako aj rodinného domu súp. č. XX, stojaceho na parcele č. XXX. Žalovaní v 1. a 2. rade sú evidovaní ako vlastníci susednej parcely č. XXX/X o výmere 883 m², kat. územie F., ktorá je zapísaná na LV č. XXX.

5. Uviedol, že medzi stranami sporu nie je sporné, že od roku 2007 dochádzalo medzi nimi k nezhodám o priebehu hranice medzi parcelami č. XXX, ktorá je vo vlastníctve žalobkyne a parcelou č. XXX/X, ktorá je vo vlastníctve žalovaných.

6. Spornosť priebehu hranice bola aj predmetom konania Správy katastra Trebišov a Katastrálneho úradu Košice. Z prešetrovania zmien údajov z katastra z 18.10.2010 č. 577/10-Du Správy katastra Trebišov je zrejmé, že v katastrálnom území F. je vyhlásená vektorová katastrálna mapa číselná v intraviláne obce od roku 2005, ktorá vznikla na základe obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním fotogrametrickou metódou v roku 1987. V rámci obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním bolo vykonané miestne prešetrenie, a to aj na pozemkoch s parcelnými číslami XXX J. XXX/X, kat. územie F., o čom svedčí prešetrovací náčrt č. 38 a zápis z miestneho prešetrenia k danému náčrtu s tým, že body č. 167, 168, 169, 170, 175, 176, 177, 178, 179 a 180 boli redukované o omerné miery strešných plášťov. Následne pri prepise pre kresbu a výpočet výmer parciel boli takto použité ako podrobné body v priebehu hraníc pozemkov vymedzených právami k nehnuteľnostiam s parcelnými číslami XXX/X J. XXX, pričom hlavné podrobné body č. 176 a 177 mali byť zredukované o omerné miery strešného plášťa a nemali byť súčasťou priebehu hranice pozemkov vymedzených právami k nehnuteľnostiam. O tom svedčí bod podrobného polohového bodového poľa č. XXX (roh domu). Z uvedených dôvodov preto správa katastra vyhotovila záznam podrobného merania zmien č. XXX, v ktorom zobrazila priebeh hranice pozemkov vymedzených právami k nehnuteľnostiam s parcelným č. XXX/X a č. XXX, kat. územie F., vychádzajúc z priamo meraných údajov v rámci obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním, pričom novovytvorená parcela č. XXX/X (th. č. XXX/X podľa zistenia odvolacieho súdu zo ZP) zodpovedá priebehu hranice vymedzenými právami k nehnuteľnostiam. V zázname podrobného merania zmien je zobrazený aj nový priebeh hraníc stavieb na pozemkoch s parcelným č. XXX/X a č. XXX zredukovaný o omerné miery strešného plášťa. Na základe vyššie uvedených zistení Správa katastra Trebišov vydala dňa 20.10.2010 oznámenie o začatí konania o oprave chýb v katastrálnom operáte a zároveň aj výzvu na vyjadrenie k veci pod č. H. XXXX/XX-R. a vo veci vydala rozhodnutie z 22.11.2010, v ktorom opravila údaje katastra zapísane v kat. území F. k parcelným č. XXX/X, XXX/X J. XXX, kat. územie F.. Proti rozhodnutiu Správy katastra z 22.10.2010 podali včas odvolanie žalovaní. Katastrálny úrad v Košiciach rozhodnutím zo dňa 11.1.2011 č. H. XX/XXXX/Ma-XX rozhodnutie Správy katastra v Trebišove z 22.10.2010 zrušil. Uviedol, že správny orgán pri rozhodovaní musí vychádzať zo súčasne platného právneho stavu evidovaného v katastri nehnuteľností, keďže údaje katastra evidované na LV č. XXX a XXX v kat. území F. sú zapísané na základe výsledkov obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním, ako aj v súlade s nadväznou právnou listinou predloženou na zápis do katastra a to kúpnu zmluvou č. V XXXX/XX, zapísanou do katastra pod č. zmeny XXX/XX.

7. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie ďalej za preukázané, že nezhody ohľadne priebehu hranice ich pozemkov sa začali vtedy, keď žalovaná s manželom opravovala strechu svojho rodinného domu a v časti pozemku priliehajúceho k zadnému múru rodinného domu žalobkyne dochádzalo k prepadu zeminy. Žalovaným bolo zistené, že v tejto časti, teda za zadným múrom rodinného domu žalobkyne sa nachádzajú dve potrubie uložené v zemi a keďže žalobkyňa a jej manžel tvrdili, že tieto sú osadené na ich pozemku, žalovaný začal v súvislosti s tým zisťovať priebeh mapovania hranice medzi pozemkami. Bolo zistené, že priebeh mapovej hranice je vyznačený po zadnom múre rodinného domu žalobkyne. Žalovaní neuznali vlastníctvo žalobkyne k vyššie uvedenej časti parcely č. XXX/X a ani stanovisko príslušných orgánov správy katastra a preto súd prvej inštancie nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézia a kartografia I.. L. T., PhD. č. 4/2015 z 15.1.2015. Bolo zistené, že v rokoch 1968 až 1980 prebiehalo tzv. technicko-hospodárske mapovanie (THM) a od roku 1981 mapovanie základnej mapy veľkej miery (ZMVM) a že chybou pri zameriavaní mierky veľkej mapy spracovanej v roku 1987 a vyhlásenej prenosom do mapy katastrálnej v roku 2005 v dôsledku vyššie uvedeného zmätočného merania a následne aj prenosu do katastrálnej mapy bez vedomia účastníkov a ich právnych predchodcov, došlo v roku 2005 k neoprávnenému mapovému aj evidenčnému odčleneniu časti parcely č. XXX vo vlastníctve žalobkyne a jej pričleneniu k parcele č. XXX/X, čo je jednoznačne preukázané aj dokumentáciou orgánov správy katastra, ako aj citovaným znaleckým posudkom.

8. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 34, § 35 ods. 1 - 3 OZ, § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

9. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci súd prvej inštancie určil, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou tej časti parcely č. XXX/X, ktorá je v geometrickom pláne uvedenom vo výroku tohto napadnutého rozsudku označená ako parcela č. XXX/X. Uviedol, že skutočnosť, že žalovaní v roku 2007 v čase kúpy parcely č. XXX/X boli presvedčení, že im táto parcela v celosti patrí do vlastníctva pri hraniciach, ako ich priebeh bol zaznamenaný v katastrálnej mape, nepotvrdovali skutočný právny stav vlastníctva celej parcely č. XXX/X, nakoľko v roku 2005 z dôvodu zmätočných mapových a evidenčných záznamov bola k parcele č. XXX/X neoprávnene pričlenená aj časť z parcely č. XXX, čo nemôže byť právnym titulom nadobudnutia vlastníctva k tej časti parcely. Konštatoval, že žalobkyňa preukázala, že jej nikdy nezaniklo vlastníctvo k predmetnej časti parcely č. XXX a žalovaní ničím nepreukázali, že by ich právnym predchodcom alebo im vzniklo vlastnícke právo aj k časti parcely č. XXX, ktorá bola pričlenená k parcele č. XXX/X. Predávajúci pri predaji parcely č. XXX/X žalovaným nebol vlastníkom tej časti parcely č. XXX/X, ktorá bola odčlenená z parcely č. XXX, preto nemohol nakladať s tou časťou parcely a v tejto časti kúpna zmluva odporuje zákona, t.j. ust. § 123 OZ a je absolútne neplatná vychádzajúc zo zásady, že od svojho právneho predchodcu, nemôže právny nástupca prevodom alebo prechodom práv nadobudnúť viac práv než svedčilo jeho právnemu predchodcovi.

10. Súd prvej inštancie apeloval na to, že žalobkyňa nemusela preukazovať vznik vlastníckeho práva k tejto časti parcely č. XXX/X, ktorej určenia vlastníctva sa domáha, keďže jej vlastníctvo vyplýva z evidenčných zápisov vlastníctva a výmery parcely č. XXX a parcely č. XXX/X, ako aj z mapového stavu priebehu hranice medzi parcelou č. XXX a XXX/X do doby neoprávnených zmien hraníc a výmier vykonaných na základe zmätočných meraní spreď roka 1987. Uviedol, že žalovaní nepreukázali, aby pred vykonaním kartografických a evidenčných zmien alebo po ich vykonaní došlo k takým právnym skutočnostiam, na základe ktorých by žalobkyni alebo jej právnym predchodcom zaniklo vlastnícke právo k spornej časti parcely č. XXX.

11. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v zmysle ich vyčíslenia a špecifikácie.

12. Proti rozsudku v zákonnej lehote (včas) podali odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade z dôvodov v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. b/, c/, d/ a f/ O.s.p. Mali za to, že v konaní vyvstala vada majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, pretože súd nedostatočne zistil skutkové okolnosti a na základe tohto skutkového stavu nesprávne aplikoval právnu normu a vydal rozhodnutie vecne, ako aj právne nesprávne, s poukazom na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku spočívajúce v jeho nepreskúmateľnosti. Poukazovali na nesúlad výroku rozhodnutia s jeho odôvodnením, keď súd v odôvodnení na str. 8 uviedol „právny predchodcovia navrhovateľov, ako ani navrhovatelia sa nikdy nemohli stať vlastníkmi tej časti parcely č. XXX/X, ktorej zodpovedá novovytvorená parcela č. XXX/X, tak ako je uvedená vo výroku tohto rozsudku“. Uviedli, že nie je možné prisvedčiť ani právnemu názoru súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého od roku 2005 z dôvodu zmätočnosti mapových a evidenčných záznamov mala byť k parcele č. XXX/X neoprávnene pričlenená aj časť parcely č. XXX, čo nie je v súlade s vykonaným dokazovaním, keďže znalec v znaleckom posudku uviedol, že mapová hranica je aktuálna a tá istá od roku 1985, nebola v ďalších rokoch zmenená, z čoho vyplýva, že žalovaní tak ako ich právni predchodcovia v rámci parcely č. XXX/X užívali aj spornú časť, vyčlenenú ako parcela č. XXX/X, a k jej odčleneniu nikdy nedošlo. Poukazovali na to, že nehnuteľnosti nadobudli na základe kúpnej zmluvy v celkovej výmere parcely č. XXX/X - 883 m². Pozemok v takom rozsahu užívali aj ich právni predchodcovia a preto mali za to, že ich právni predchodcovia boli dobromyseľnými držiteľmi aj spornej časti pozemku, ktorú považovali za súčasť parcely č. XXX/X (viď rozsudok NS SR sp.zn. 5Cdo/260/2008 zo dňa 10.12.2008). To potvrdila aj samotná žalobkyňa na pojednávaní, že sporná časť parcely nebola nikdy využívaná zo strany jej rodiny. Preto už v čase kúpy nehnuteľnosti žalovanými bol stav užívania predmetnej nehnuteľnosti definovaný a neponímal dotknutú parcelu č. XXX/X do vlastníctva žalobkyne. Mali za to, že okrem titulu kúpy predmetnej nehnuteľnosti im svedčí aj titul oprávnenej držby. Žalobkyňa ale ničím nepreukázala skutočnosť, že by na dotknutú časť nehnuteľnosti mala preukázateľný nárok, s čím sa súd ani vôbec nevysporiadal s poukazom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Ďalej poukazovali na rozhodnutie Okresného úradu Katastrálneho úradu v Košiciach zo dňa 11.1.2011, ktorý zrušil rozhodnutie Správy katastra Trebišov zo dňa 22.11.2010 sp.zn. X 1035/10-

Du, ktorým malo dôjsť k oprave údajov katastra zapísaných v kat. území Vojčice. Dávali do pozornosti svedecké výpovede, v zmysle ktorých bolo dostatočne preukázané, že už právni predchodcovia oboch sporových strán užívali pozemky v takom rozsahu, v akom sú riadne evidované a zapísané aj na liste vlastníctva, pričom sa nevysporiadali s podmienkami vydržania na ich strane, vzhľadom na ich právnu argumentáciu. Uviedli, že už v čase kúpy predmetnej nehnuteľnosti pri porovnaní s pozemkovou mapou, bol stav totožný so stavom reálnym a v tomto úmysle pozemok aj nadobudli do ich výlučného vlastníctva a ďalej užívali. Nesúhlasili ani s priznanou výškou náhrady trov konania, pri ktorej prichádza do úvahy aplikácia ust. § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, nie ust. § 11 citovanej vyhlášky (viď nález ÚS SR pod sp. z n. I. ÚS 119/2012-24). Nakoľko v tomto konaní je predmetom sporu určenie vlastníckeho práva k časti nehnuteľnosti vymedzenej ako parcela č. XXX/X, o výmere 19 m², ktorú nadobudli na základe kúpnej zmluvy za cenu 400.000,- Sk /13.277,- eur/, ide o drobný spor, s poukazom na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 759/2013-20. Zároveň je splnená aj zákonná podmienka pre aplikáciu ust. § 150 O.s.p., konkrétne ust. § 150 ods. 2 O.s.p. Navrhovali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a to tak, že žalobu zamietne a prizná žalovaným náhradu trov konania.

13. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných navrhovala, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania, pričom sa v plnej miere stotožnila s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Uviedla, že nikdy netvrdila, že časť nehnuteľnosti nadobudla vydržaním, keďže svoje vlastnícke právo k pozemku, ktorý tvorí dnes predmet sporu nadobudla riadnou zmluvou od svojich rodičov a rekonštrukciou alebo úpravou mapového operátu dochádza iba k technickým úkonom zameraným na upresnenie užívacích vzťahov k nehnuteľnostiam, ktoré však žiadnym spôsobom nemôže ovplyvniť predtým existujúci rozsah vlastníckeho práva, a to ani za preukázania prejavenej súhlasy s takto zameranou hranicou. Samotný takýto súhlas za predpokladu, že zameraná užívacia hranica nie je v súlade s predchádzajúcim stavom priebehu vlastníckej hranice totiž nie je titulom na prevod vlastníckeho práva v tej časti, v ktorej sa predchádzajúca hranica odchyľuje od novozameranej hranice. K prechodu alebo prevodu vlastníckeho práva totiž môže dôjsť iba na základe titulov ustanovených v zákone a za tento nemožno považovať merania a zmeny vyhotovené meraním. Poukazovala aj na výsledky znaleckého dokazovania a to znalecký posudok zo dňa 15.1.2015, kde znalec uviedol, že pri mapovaní nedošlo k chybám pred rokom 1985, ale k chybám došlo po roku 1985, nie pri mapovaní a zameriavaní, ale pri následnom vyhodnocovaní a vyhotovení predpisu pre kresbu a výpočet výmer, kde neboli spojené prešetrené lomové body č. 5-171 a 5-160, ale priebeh hranice bol ešte po vložení medzibodoch 5-176 a 5-177, čo je zadná stena domu č. súp. XX a na bod 5-176, ktorý je už na priamke. Poloha medzibodov nesúhlasí s prešetreným a zakresleným priebehom spornej hranice, keďže v prešetrovacích a meračských náčrtoch je spoločná sporná hranica prešetrená a zakreslená ako priamka medzi lomovými bodmi, tak ako je to v prílohe znaleckého posudku č. 4 a 5. Správne zakreslená hranica je v prílohe č. 19, čomu zodpovedá aj záznam podrobného merania zmien zo dňa 18.10.2010 vyhotovený pracovníkmi vtedajšej Správy katastra Trebišov. Stav hranice medzi pozemkami je zrejvý aj vizuálne. Vyhotovené predné oplotenie, ktoré je aj vyfotené v znaleckom posudku v prednej časti smerom k pozemkom žalovaných nekončí v línii s jej domom, ale pokračuje ďalej. Čo sa týka priznanej náhrady trov konania uviedla, že ona hodnotu sporu nepozná, je ju možné zistiť iba s nepomernými ťažkosťami a preto je potrebné vychádzať z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ cit. vyhlášky. Ust. § 150 O.s.p. nemožno v danom spore aplikovať, keďže žalovníci dali príčinu k tomuto sporu a oni boli tí, ktorí sa nechceli mimosúdne dohodnúť.

14. Žalovaní v 1. a v 2. rade sa k vyjadreniu žalobkyne nevyjadrili.

15. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ďalej len "CSP") prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 380 ods. 1, 2 CSP, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. b/, c/, d/ a f/ O.s.p.) v spojení s ust. § 470 ods. 2 prvej vety CSP, v CSP odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaných nie je možné vyhovieť.

16. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 29.9.2016 o 9.05 hod., v pojednávacej miestnosti č. dv. 230/II. posch., pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia

bolo zverejnené dňa 8.9.2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

17. Žalovaní v 1. a v 2. rade podali odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie dňa 9.6.2015, t.j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

18. Podľa ust. § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (t.j. 01.07.2016).

19. Podľa ust. § 470 ods. 2 prvá veta CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

20. Žalovaní v podanom odvolaní uvádzajú odvolacie dôvody v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. b), c), d) a f) O.s.p., t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle CSP účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu ide o odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p., t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je vymedzený vadami konania, ktorými sú všetky vady s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v § 221 ods. 1 O.s.p. (th.č. § 389 CSP), ktoré spočívajú v chybnom postupe súdu napr. pri dokazovaní (ak pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami v tom čase účinného O.s.p.), pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), v chybnom poučovaní účastníkov a v ďalších nedostatkoch jeho činnosti, ku ktorým došlo počas konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom tieto vady nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušenia predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Typickou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je také porušenie práv účastníka konania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Ide napr. o nedostatok vyrozumienia účastníka o pojednávaní súdu (vrátane oneskoreného predvolania či vyrozumienia), v dôsledku ktorého bol účastník vylúčený z prednesu, z práva vyjadriť sa k dokazovaniu a pod., neposkytnutie poučenia o povinnosti tvrdenia alebo poučenia o dôkaznej povinnosti, aj keď to bolo podľa stavu konania potrebné, rozhodnutie vo veci bez nariadenia pojednávania, aj keď pre to neboli splnené podmienky a pod. Vadou konania (dôkazného) je i okolnosť, že pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami O.s.p., (th.č. CSP), napr. ak súd nevykonal dokazovanie na pojednávaní, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, listinný dôkaz nebol vykonaný zákonným spôsobom, účastníkovi v rozpore so zákonom nebolo poskytnuté právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali, a pod.

22. Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. je daný aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozsudku, keďže ide o vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 03.12.2015 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a súdov Slovenskej republiky 1/2016).

23. Neúplnosť zistenia skutkového stavu [§ 365 ods. 1 písm. e) CSP (205 ods. 2 písm. c) O.s.p.)] je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou sporu navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec), avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal navrhnuté dôkazy nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Z povahy veci vyplýva, že strana, ktorá v odvolaní uplatní tento odvolací dôvod, musí súčasne označiť dôkaz, ktorý - hoci bol navrhovaný - nebol vykonaný a uviesť právne významné

skutočnosti, ktoré, hoci boli tvrdené, súd prvej inštancie nezisťoval, najmä preto, že ich nepovažoval za právne významné a ďalej, že vždy musí ísť len o skutočnosti a dôkazy uplatnené už v konaní pred súdom.

24. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.) t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, prípadne zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti.

25. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t.j. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podriadenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

26. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. b/, c/ d/ a f/ O.s.p. uplatnených v čase podania odvolania (th.č. § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP) nie sú naplnené.

27. Odvolací súd konštatuje, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani aby vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, ani nevyšli za konania najavo, aby opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo aby v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozbor, prípadne, aby výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p. účinného v čase jeho rozhodovania, alebo aby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

28. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, pričom žalovaní ani nenavrholi vykonanie ďalších dôkazov, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p. účinného v čase jeho rozhodovania, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil.

29. Správne, podrobné a presvedčivé sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP), keďže ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci.

30. Odvolacia námietka žalovaných týkajúca sa nepreukázania vlastníckeho práva žalobkyne vo veci je právne irelevantná. Z evidenčných zápisov vlastníctva a výmer parciel č. XXX a parcely XXX/X, ako aj z mapového stavu priebehu hranice medzi parcelou č. XXX a XXX/X do doby neoprávnených zmien hraníc a výmer hraníc vykonaných na základe zmätočných meraní spred roka 1987, v kontexte záverov znaleckého posudku znalca L. T., U. č. X/XXXX z 15.1.2015 vyplýva vzájomný priebeh hraníc, ku ktorému došlo neoprávnene v r 2005, a to k mapovému aj evidenčnému odčleneniu časti parcely č. XXX vo vlastníctve žalobkyne a jej pričleneniu k parc. č. XXX/X, s odkazom na LV č. XXX, na ktorom je zapísaná stavba - rodinný dom súp. č. XX, kód - druh stavby č. 10, postavený na C-KN parc. č. XXX - zastavané plochy a nádvoria, o výmere 724 m², parcela č. XXX/X - záhrady o výmere 636 m²,

kat. úz. F.. Preto sa možno len stotožniť s konštatovaním súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nemusela preukazovať vznik vlastníckeho práva k tejto časti parcely nakoľko jej vlastnícke právo nikdy nezaniklo a to ani dôsledkom zmätočných meraní, ako aj prenosov do katastrálnej mapy ku ktorému došlo v r. 2005. Právnym predchodcom žalovaných nikdy nesvedčilo vlastnícke právo k predmetnej časti parcely, a to ani z dôvodu dobromyseľnosti žalovaných pri kúpe parc. č. XXX/X. Preto žalovaní nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnej časti parcely, ktorá bola pričlenená neoprávnene z parc. č. XXX, k parc. č. XXX/X, keďže bola preukázateľne vo vlastníctve žalobkyne. Preto nemohli ani nadobudnúť vlastnícke právo k tejto časti parcely vydržaním a taktiež ani kúpou, nakoľko právny predchodcovia predmetnej parc. č. XXX/X neboli v celej jej výmere, ktorú nadobudli žalovaní skutoční vlastníci s odkazom na ust. § 123 OZ.

31. Odvolací súd apeluje na obsah spisu, kde z výpovede žalovaného (č.l. 76) vyplýva, že mal v čase kúpy parc. č. XXX/X vedomosť o tom, že ploty v zadnej a prednej časti, ako aj zadný múr prístavby nejde podľa katastrálnej mapy, ale uvažoval o tom, že ploty aj stavba sa dá zbúrať. Vzhľadom k tomu už v čase kúpy parc. č. XXX/X mal vedomosť o hranici medzi parc. č. XXX patriacej žalobkyňi a parc. č. XXX/X, ako aj ich výmere v teréne. Treba taktiež podotknúť, že z výpovede svedkyne A. D. - dcéry právneho predchodcu žalovaných vyplýva, že keď pre ňu kupoval dom s pozemkom, tak múrik pred domom Q. už bol postavený ako ohrada smerom k ceste a bol vystrčený smerom do ich dvora (asi rok 1983), rovnako aj vzadu hospodárska časť za domov, a takto to aj predávala žalovaným. Do roku 2007 a predaja nehnuteľnosti žalovaným tento stav bol rešpektovaný (č.l. 88 spisu) s poukazom aj na ohlásenie drobnej stavby z 23.9.1993 žalobkyňou na č.l. 44 spisu.

32. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/215/2005 zo dňa 21.9.2006, kde odvolací súd vyslovil, že THM (technicko-hospodárske meranie) bolo iba technickým úkonom zameraným na upresnenie užívacích vzťahov k nehnuteľnostiam, ktoré však nemohlo žiadnym spôsobom ovplyvniť predtým existujúci rozsah vlastníckeho práva, a to ani za preukázania prejaveneho súhlasu s takto zameranou hranicou. Samotný takýto súhlas za predpokladu, že zameraná užívacia hranica nie je v súlade s predchádzajúcim stavom priebehu vlastníckej hranice, totiž nie je titulom na prevod vlastníckeho práva práve v tej časti, v ktorej sa predchádzajúca hranica odchyľuje od novo zameranej hranice na základe THM.

33. Žalobkyňa sa taktiež v tomto konaní domáha určenia vlastníckeho práva k tej časti pozemku, ktorá práve takýmto THM prešla z jej vlastníctva do vlastníctva žalovaných predtým patriaca ich právnomu predchodcovi, pričom takýto obdobný prípad riešil odvolací súd v cit. odvolacom konaní, kde práve rekonštrukciu mapového operátu sa v katastri nehnuteľností zmenil priebeh hranice medzi spornými pozemkami, v kontexte citovaného záveru Znaleckého posudku 4/2014 zo dňa 15.1.2015 v tom znení, že - „všetky dostupné získané grafické podklady definujú vzájomný priebeh hranice ako priamku bez zaskoku - lomu na dom, ktorý vznikol len ako výsledok fotogrametrického vyhodnotenia bodov č. 5-176 a č. 5-177 ako bodov stavby.“ Znalec sa stotožnil s vyhodnotením I.. R. a záverom uvedeným v rozhodnutí H.-XXXX-XX-R. zo dňa 22.11.2010 a vzájomnú hranicu navrhoval obnoviť geometrickým plánom podľa stavu EN - pred ZMVM, kedy vzájomná hranica „z priamky“ pred ZMVM sa zmenila, či odčlenila časť pozemku z jednej z riešených parciel a tak vznikol lom, tak ako je zadefinovaný po ZMNM v katastrálnej mape VKMČ, pričom priebeh hranice evidovanej v KN a existujúceho oplotenia medzi C-KN p. č. XXX/X J. XXX/X je správny, čo potvrdilo aj kontrolné meranie. Preto znalec doporučil obnoviť priebeh hranice z roku pred 1985, kedy platil pôvodný právny stav podľa EN (evidencie nehnuteľností) a kedy nehnuteľnosti žalobkyňa nadobudla, nakoľko v ďalšom období nedošlo k právnomu titulu zmenu priebehu hranice. Vykonané mapovanie ZMVM fotogrametrickou metódou bolo šetrením správy katastra Trebišov označené ako zmätočné a poukázalo na chybný priebeh vyhodnotenej a evidovanej spornej hranice, čo bolo zistené aj kontrolným meraním, vyhodnotením merania a porovnaním s dostupnými technickými podkladmi, čo znalec dokladoval aj v grafickej prílohe znaleckého posudku.

34. Odvolací súd následne poukazuje aj na tú skutočnosť, že aj keď žalovaní v podanom vyjadrení k znaleckému posudku zo dňa 19.2.2015 nesúhlasili so záverom vypracovaného znaleckého posudku a s jeho návrhmi na zmenu hraníc, kontrolný znalecký posudok vo veci nenavrhovali. Preto odvolacie námietky týkajúce sa skutočností, že právní predchodcovia žalovaných spornú časť nehnuteľnosti rešpektovali a žalobkyňa a jej manžel spornú časť nikdy neužívali, ako aj nepreukázania podmienok vydržania zo strany žalobkyne a splnenie podmienok vydržania zo strany právnych predchodcov

žalovaných, ako aj samotných žalovaných sú vo veci právne irelevantné, keďže výsledky vykonaných dôkazov tomu nenasvedčujú.

35. Odvolací súd k odvolacej námietke žalovaných týkajúcej sa skutočnosti, že výrok rozsudku nekorešponduje s jeho odôvodnením uvádza, že v odôvodnení rozsudku na str. 8 súd prvej inštancie pochybil, keď uviedol „Právni predchodcovia navrhovateľov a ani navrhovatelia sa nikdy nemohli stať vlastníkami tej časti parcely č. XXX/X, ktorej zodpovedá novovytvorená parcela č. XXX/X, tak ako je uvedená vo výroku tohto rozsudku. Z ďalšieho odôvodnenia napadnutého rozsudku je ale zrejmé, že súd prvej inštancie chcel uviesť právni predchodcovia žalovaných a ani žalovaní. Odvolací súd odkazuje na ust. § 164 O.s.p. (účinné v čase vyhotovenia rozsudku) týkajúce sa opravy odôvodnenia rozsudku. Treba podotknúť, že napadnutý rozsudok má náležitosti v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. účinného v čase jeho vyhotovenia.

36. Odvolací súd uvádza, že vecne správne je rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a to z dôvodu plného úspechu žalobkyne v konaní pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie správne priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania, nakoľko správne v danej veci nie sú naplnené predpoklady pre aplikáciu ust. § 150 ods. 2 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ktoré prichádzalo do úvahy len v drobných sporoch (§ 200 ea ods. 1 O.s.p.), pričom konanie o určenie vlastníckeho práva (§ 200 ea ods. 2 O.s.p.) jednoznačne nie je takýmto konaním o peňažnom nároku žalobcu. Taktiež správne súd prvej inštancie pre rozhodnutie o náhrade trov konania titulom náhrady trov právneho zastúpenia aplikoval ust. § 11 vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, nakoľko ide o spor o určenie či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, kde nemožno predmet konania oceniť peniazmi (viď rozhodnutie II.ÚS 226/2012, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach 6Co/340/2014 z 24.11.2015). Preto aj keď predmetom konania bola len časť parcely č. XXX/X o výmere 19 m² a nehnuteľnosť žalovaní nadobudli na základe kúpnej zmluvy za cenu 400.000,- Sk (13.277,- eur), o ktorej ale žalobkyňa vedomosť nemala, nemožno konštatovať, aby išlo o drobný spor a náhrada trov konania titulom trov právneho zastúpenia by mala vychádzať z aplikácie ust. § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z., keďže žalovaní v odvolaní uviedli, že v tejto cene je zahrnutá aj cena za stavbu, ako aj garáž.

37. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

38. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Úspešná žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, preto má nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Neúspešní žalovaní neboli v odvolacom konaní úspešní, preto nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Keďže úspešnej žalobkyni odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške priznaných trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).